Tulevaisuusvaliokunta

Perjantai 25.4.2025 klo 10.00—10.55

Läsnä
puheenjohtaja Anna Kontula vas
varapuheenjohtaja Timo Harakka sd
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd (5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Kaisa Garedew ps (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Lotta Hamari sd (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Ville Kaunisto kok (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Krista Mikkonen vihr (5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Olga Oinas-Panuma kesk
jäsen Mikko Ollikainen r (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Martin Paasi kok (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Mika Poutala kd
jäsen Ville Vähämäki ps (5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
varajäsen Marko Asell sd (5, 6, 7) (4 osittain)
varajäsen Saku Nikkanen sd (1, 2, 3) (4 osittain)

Sihteeri
valiokuntaneuvos Olli Hietanen

Valiokunnan pysyvä asiantuntija
Maria Höyssä

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 13 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selvitys: Komission vuoden 2025 työohjelma; Suomen ennakkovaikuttamisen painopisteet
Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: kilpailukykykompassi EU:lle
Valtioneuvoston E-selvitys E 7/2025 vp
Valtioneuvoston E-selvitys E 8/2025 vp
Muu asiakirja Luonnos TuVn pöytäkirjanotteesta_valiokunnalle_kommentoitavaksi.pdf ; A 3

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Sihteeri esitteli luonnoksen valiokunnan kannanotoksi.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Suomen ennakkovaikuttamisen pääprioriteetit EU:n strategiseen agendaan ja komission ohjelmaan ovat Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. Komission vuoden 2025 työohjelman pääprioriteetit ovat vastaavasti EU:n monivuotinen rahoituskehys 2028-, Euroopan kokonaisturvallisuus painottuen puolustukseen, ulkorajojen turvaamiseen ja yleiseen varautumiseen sekä sääntelyn yksinkertaistaminen ja toimeenpanon tehostaminen osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista.

Komission työohjelma puolestaan pohjautuu unionin strategiseen ohjelmaan sekä puheenjohtaja von der Leyenin poliittisten suuntaviivojen seitsemään painopisteeseen:

1) Uusi suunnitelma Euroopan kestävän vaurauden ja kilpailukyvyn varmistamiseksi;

2) Euroopan puolustuksen ja turvallisuuden uusi aikakausi;

3) Ihmisten tukeminen ja yhteiskuntiemme ja sosiaalisen mallimme vahvistaminen;

4) Elämänlaadun turvaaminen: Elintarviketurva, vesi ja luonto;

5) Demokratian suojeleminen ja arvojemme vaaliminen;

6) Globaali Eurooppa: Vaikutusvaltaa ja kumppanuuksia ja

7) Tuloksiin yhdessä ja unioni valmiiksi tulevaisuuteen.

Valiokunnan saaman asiantuntijalausunnon mukaan sekä unionin strateginen ohjelma että komission työohjelman painopisteet vastaavat hyvin Suomen pääprioriteetteja.

Tulevaisuusvaliokunta on jo aiemmin lausunut Suomen avaintavoitteista EU-vaalikaudelle 2024–2029 (TuVL 1/2024 vp─ E 58/2023 vp). Lausunnossaan valiokunta keskittyi 1) ennakoinnin parempaan hyödyntämiseen kansallisessa valmistelussa, vaikuttamisessa ja päätöksenteossa, 2) EU:n avaintavoitteisiin, 3) EU:n päätöksenteon haasteisiin, 4) EU:n teollisuuspolitiikkaan ja sisämarkkinoihin, 5) EU:n teknologiapolitiikkaan ja Suomen murrosteknologiatavoitteisiin, 6) osaavan työvoiman varmistamiseen sekä 7) eurooppalaiseen kokonaisturvallisuuteen, suorituskykyyn ja puolustusyhteistyöhön. Valiokunnan mielestä nämä tulevaisuushaasteet ja valiokunnan niihin esittämät perustelut ja toimenpide-ehdo-

tukset ovat edelleen ajankohtaisia sekä Suomen ennakkovaikuttamisen painopisteiden että EU:n kilpailukykykompassin näkökulmasta.

Edellä mainitussa lausunnossaan (TuVL 1/2024 vp─ E 58/2023 vp) tulevaisuusvaliokunta korosti erityisesti ennakoinnin parempaa hyödyntämistä kansallisessa valmistelussa, vaikuttamisessa ja päätöksenteossa.

Tulevaisuusvaliokunnan kuuleman asiantuntijan mukaan komissio jatkaa strategisen ennakointisuunnitelman täytäntöönpanoa, jotta EU:n keskeiset poliittiset aloitteet ja politiikkatoimet perustuvat selkeään käsitykseen tulevista kehityssuuntauksista ja ongelmakohdista, mahdollisista skenaarioista sekä niihin liittyvistä haasteista ja mahdollisuuksista. Osana tätä työtä komissio laatii vuosittaisia strategisia ennakointiraportteja, joita hyödynnetään komission työohjelmissa ja monivuotisessa ohjelmasuunnittelussa. Myös EU:n laajuisen ennakointiverkoston yhteistyötä lujitetaan EU-maiden hallintoelinten ennakointivalmiuksien kehittämiseksi.

Strategisen ennakoinnin osalta tulevaisuusvaliokunta pitää tärkeänä, että Suomi 1) huolehtii omasta ennakointikyvykkyydestään panostamalla ministeriöiden yhteiseen ja jatkuvaan ennakointiin ja siihen perustuviin tulevaisuusselontekoihin sekä 2) kiinnittyy tällä prosessilla aktiiviseksi toimijaksi EU:n verkostomaisessa strategisessa ennakoinnissa ja 3) edesauttaa ja edistää näin sitä, että myös EU:n päätöksenteossa huomioidaan entistä paremmin strategisen ennakoinnin tuottama tulevaisuusviisaus.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2024 vp

Valiokunnan lausunto LiVL 1/2025 vp
Valiokunnan lausunto SiVL 1/2025 vp
Valiokunnan lausunto TyVL 3/2025 vp
Valiokunnan lausunto YmVL 1/2025 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 6/2025 vp
Valiokunnan lausunto UaVL 1/2025 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 6/2025 vp
Valiokunnan lausunto StVL 2/2025 vp
Muu asiakirja UusiMaaraporttisivu_Valiokunnalle_hyväksytty.pdf ; A 4
Muu asiakirja Toimenpidepyyntö osallistujien nimeämiseksi HLPF2025 valtuuskuntaan.pdf ; B 4

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Hyväksyttiin maaraportti liitteen A 4 mukaisesti.

Päätettiin, että ed. Wallinheimo osallistuu TuVn edustajana HLPF2025-kokoukseen 14.-23.7.2025 New Yorkissa. Liite.

5. Tulevaisuusvaliokunnan selvityshankkeet 2023 – 2027

Valiokunnan oma asia O 9/2023 vp

Asiantuntijalausunto O 9/2023 vp TuV 25.04.2025 professori Pertti Haapala, Tampereen yliopisto Asiantuntijalausunto ; A 5
Asiantuntijalausunto O 9/2023 vp TuV 25.04.2025 apulaisprofessori Visa Kurki, Helsingin yliopisto Asiantuntijalausunto ; B 5
Asiantuntijalausunto O 9/2023 vp TuV 25.04.2025 sosiologi Salla Tuomivaara, Turun yliopisto Asiantuntijalausunto ; C 5
Asiantuntijalausunnon liite O 9/2023 vp TuV 25.04.2025 sosiologi Salla Tuomivaara, Turun yliopisto Asiantuntijalausunto ; D 5

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

Maailmankuvalliset muutokset -ohjausryhmä: Maailmankuva ja tulevaisuuskuva
- professori Pertti Haapala, Tampereen yliopisto, liite

Merkittiin tiedoksi Maailmankuvalliset muutokset -ohjausryhmän etäkokous 25.4. teemasta maailmankuvan muutos eläinoikeuskeskustelussa

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- apulaisprofessori Visa Kurki, Helsingin yliopisto, liite
- sosiologi Salla Tuomivaara, Turun yliopisto, liite

6. Muut asiat

Esityslistan liite Ruokastrategiaprosessi_Eduskunta_23.5.2024.pdf ; A 6
Esityslistan liite Ennakointikatsaus taloudesta - Suomen talouden toimintaympäristön muutokset ja näkymät.pdf ; B 6
Esityslistan liite Ohjelma_VNK-TuV iltapäivä 14052025.pdf ; C 6

Annettiin tiedoksi kutsu maa- ja metsätalousvaliokunnan ja maa- ja metsätalousministeriön perjantaina 23.5. klo 9-11 eduskunnassa järjestettävään kansallista ruokastrategiaa koskevaan keskustelutilaisuuteen. Liite.

Annettiin tiedoksi Sitran ennakointikatsaus talouden tulevaisuusnäkymistä. Liite.

Annettiin tiedoksi tilaisuuden ohjelma: Valtioneuvoston kanslian ja tulevaisuusvaliokunnan keskustelutilaisuus Königstedtin kartanossa keskiviikkona 14.5. Liite.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 7.5. klo 9.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Olli Hietanen